

AKCIJA

AMNESTY INTERNATIONAL

LETO 15, ŠTEVILKA 1, APRIL 2018

IMAGINE

AMNESTY

UMETNOST IN ČLOVEKOVE PRAVICE

30 LET SLOVENSKE AMNESTY:
POGOVOR Z USTANOVITELJICO
SUZANO DEWA

PRILOGA:
LETNO POROČILO AMNESTY
SLOVENIJE ZA 2017

 www.amnesty.si

 AmnestySlovenia

 Amnesty Slovenije

 AmnestySlovenia

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Pošljite SMS s ključno besedo Amnesty5 na 1919 in prispevali boste 5 EUR. Več: www.amnesty.si/Amnesty5

03 AKCIJI NA POT
ZA ROME? NIČ NOVEGA

04 AKTUALNIK

06 POD ŽAROMETOM

UMETNOST IN ČLOVEKOVE PRAVICE

10 POGOVOR Z USTANOVITELJICO SLOVENSKE AMNESTY
SUZANO DEWA

12 NA USTAVNEM SODIŠČU POMEMBNA ZMAGA ZA
ZAŠČITO DOMA

13 NASILJE NAD ŽENSKAMI TUDI NA SPLETU

14 VSI BORCI IN BORKE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE SO BILI
NEKOČ MAJHNI

15 Z NOVIIM PROJEKTOM Z MLADIMI ZA SPREMEMBE,
KI JIH ŽELIJO

16 MJANMAR:
KAKO JE AMNESTY RAZKRILA ETNIČNO ČIŠČENJE?

VRTIMO SVET

18 LETNO POROČILO 2017: RAZGALJENE POSLEDICE SOVRAŽNE RETORIKE
TANER IZ TURŠKE AMNESTY ŠE VEDNO ZAPRT

VENEZUELA: OZDRAVLJIVA ZDRAVSTVENA STANJA VPRAŠANJA ŽIVLJENJA IN SMRTI
MADŽARSKA: NADALJEVANJE NAPADOV NA CIVILNO DRUŽBO

AKTIVIZEM

20 ANKETA: POVEJTE NAM SVOJE MNENJE O NAŠEM AKTIVIZMU

21 VABLJENI NA SREČANJE V PISARNO AMNESTY

22 PISMA REŠUJEJO ŽIVLJENJA

24 VABILO NA ZBOR ČLANOV

SREDINA

LETNO POROČILO SLOVENSKE AMNESTY 2017

Zaradi ohranjanja neodvisnosti in nepristranskosti za naše delo proti kršitvam človekovih pravic ne sprejemamo denarja od države. Državna sredstva sprejemamo le za posamezne projekte učenja človekovih pravic.

Akcija izhaja do 3-krat letno. Urednica: **Metka Naglič**. Oblikovna zasnova: **Marko Kadič**. DTP: **RumenaPika**.
Tisk: **Evrografis**. Naklada: **8000**. ISSN: 2232-3198
Al Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana. Tel.: 01 426 93 77; faks: 01 426 93 65.
E-pošta: amnesty@amnesty.si Splet: www.amnesty.si TRR: 1010-0005-1940-973
Stališča avtorjev, objavljena v Akciji, niso nujno tudi stališča AI.

ZA ROME? NIČ NOVEGA

Pomena besede solidarnost sem se naučila pri sedmih ali osmih letih. Zapisana je bila na novem anoraku, ki mi ga je mama kupila za končni izlet. Majhen napis je bil ob žepu, na našitku, kjer bi običajno našli ime blagovne znamke – danes bi na takih mestih pisalo »Soy Luna« ali »Tačke na patrolji«. Tam je pisalo le – Solidarnost. Ko sem že dodobra povadila izgovorjavo, sem mamu vprašala, kaj to pomeni. Razložila mi je, da je solidarnost, če imaš žvečilno, nekdo zraven tebe pa je nima in mu ti daš polovico svoje. Kar nekaj tuhtanja mi je razlaga povzročila, od tega, koliko veselja lahko na ta način povzročiš, do tega, da polovica čigumija res veliko hitreje izgubi aromo ...

Podoba mojega belega napisa na rdečem našitku se mi je vrnila v spomin tudi v dneh, ko – zaradi predčasnega razpusta parlamenta – ne bomo doživeli aprilske seje državnega zbora, na kateri je bila predvidena obravnava novele zakona o romski skupnosti. Predlog je ponujal zgodovinsko priložnost, da vlada poskrbi za pravno podlago za osnovno infrastrukturo v romskih naseljih. Na ta način bi ne le zadostila zahtevam mednarodnih teles za človekove pravice, ampak predvsem naredila korak k vzpostavljanju dostojanstvenega življenja, življenja s prihodnostjo za državljane, ki jih je desetletja diskriminirala. Vladni predlog je resda poskusil uresničiti dolgoletne pozive k boljši ureditvi predstavnštva celotnega spektra romske manjšine v Svetu romske skupnosti (o primernosti te lahko sodi samo romska manjšina). Vendar je predlog zakona v ostali vsebini – v času, ko se pozivi strokovne javnosti in civilne družbe po odločnem ukrepanju kar vrstijo – popolnoma preskočil najbolj pereče potrebe Romov. V ničemer ni posegel na ureditev dostopa do najosnovnejše infrastrukture za dostojne bivalne razmere: do vode, elektrike, sanitarij; ni zagotovil prepovedi prisilnih izselitev in ni predvidel razrešitve nelegalnosti oz. prostorske neurejenosti romskih naselij. Prav nič se ne bi spremenilo glede večje vključenosti v izobraževanje, javno življenje, zaposlovanje, umanjali so tudi drugi nujno potrebni ukrepi. Od takega zakona Romi v nelegalnih naseljih brez vode, elektrike in sanitarij ne bi imeli čisto nič.

Zahteve po tem, da vlada odločno ukrepa, kjer to ne stori občina, je vlada gladko ignorirala in v predlogu zakona utrdila ravno nasprotno: pravni okvir, ki je že v preteklosti omogočal neaktivnost tako vlade kot občin. Vizija vlade je torej, da se položaj romskih družin še naprej prepusti politični volji na občinski ravni; ali bodo imele vodo ali ne, bo torej še nekaj let – ali desetletij – odvisno od tega, v katerem delu Slovenije in pod katerim županom živijo.

Seveda, dogajajo se spremembe vrednot, dogajajo se spremembe v dobrih praksah med ljudmi, tudi v dobrih praksah med župani, ki so v zadnjih 50 letih pravni okvir razumeli kot dovolj odprt, da so v nekaterih občinah za Rome zagotovili ceste, vodo, elektriko in tudi optiko. Kjer je bila volja, se je romska naselja dala tudi legalizirati ali se ljudem omogočilo preselitve – s Forumom romskih svetnikov smo pri tem aktivno občinam pomagali tudi sami (recimo Belečnik v Semiču / Črnomlju). Vendar sistemskih sprememb ne bo brez ukrepov na politični ravni.

Ali smo pri predsedniku vlade Cerarju vzbudili kaj tuhtanja – o solidarnosti in tudi o tem, da naše zahteve izhajajo iz mednarodnega prava človekovih pravic – z našimi pisnimi pozivi, s predanimi več kot 3600 apeli posameznikov? Ali so mu dala misliti priporočila teles Združenih narodov in Sveta Evrope ali tožba na Evropskem sodišču za človekove pravice, kjer sodbo pričakujemo v naslednjih mesecih (poleg drugih sodišč v Sloveniji)? To vprašanje je ne le s predčasnim prenehanjem mandata, ampak tudi s predlogom zakona, ki popolnoma ignorira odgovornost države do položaja romske manjšine, izgubilo na pomenu. Vsa ta dejstva zdaj čakajo novo vlado: odprte zahteve po uresničevanju pravice do vode in elektrike z vidika človekovih pravic, družini v čakanju na sodbo v Strasbourgu, dodobra ozaveščena in naklonjena javnost.

In nam ostaja opozorilo, da smo iz družbe, ki je nekoč osnovne vrednote želela utrjevati že pri komaj pismenih otrocih (seveda tudi takrat ne vedno uspešno v praksi), prešli v družbo, ki te vrednote, kadar gre za Rome, vedno znova zavrača na zakonodajni, politični ali praktični ravni. Kot radi rečemo v letu, ko obeležujemo 30. obletnico ustanovitve Amnesty v Sloveniji: na nas je, da si ne le zaželimo, temveč tudi izborimo vse najboljše. Za vse. In naša zavzemanja nadaljujemo tudi pod novo vlado.

Nataša Posel,
direktorica Amnesty International Slovenije

**Sodelavec
Blaž Kovač
12. februarja
2018 v romskem
naselju v Dobruški
vasi ob novem
kontejnerju z
vodo, ki pa je –
zaklenjen. Tudi
ob natisu te revije
kontejner ostaja
zaklenjen, kot
poročajo Romi iz
Dobruške vasi.**

Vsaki ženski
 Ne glede na to, kje
 Ali je cis, trans, lezbijka ...
 Ki je preživela zlorabe
 V javnosti, doma ali na spletu
 Rekla ali pomislila #jztudi

Ki je podala roko
 Da bi pomagala drugi

Se zavzela za eno
 Več žensk
 Ali cele skupnosti

Naš poklon
 Včeraj. Danes. Jutri.
 #Mednarodnidanzensk
 #InternationalWomensDay

Foto: Tanja Ristič

Naša žiranta Ula Furlan in Dejan Babosek sta na zaključni prireditvi Festivala dokumentarnega filma (več v glavnem članku) ostala sama z nagrado ... © Tretji žirant Bill Shipsey je moral že prej odpotovati domov na Irsko, režiser nagrajenega dokumentarca O očetih in sinovih Talal Derki pa se tudi ni mogel udeležiti slovesnosti. Nagrado, svečko, naš logotip, iz čipke, smo mu poslali v Berlin.

Ob 8. marcu, dnevu žensk, smo v pisarni slovske Amnesty opozorili na pomen solidarnosti in kampanjo #jztudi. Slednjo je v Sloveniji začel Inštitut 8. marec in jo najdete tu: www.jztudi.si.

SVOBODA ZA AHED TAMIMI

Nihče se ne rodi s sovraštvom do druge osebe zaradi njene barve kože ali okolja, iz katerega izhaja, ali vere. Ljudje se morajo sovraštvu naučiti – in če se lahko naučijo tega, se lahko naučijo tudi ljubiti. Ljubezen je vendar človeškemu srcu bolj naravna kot njeno nasprotje.

Nelson Mandela,
 bорец proti apartheidu

Foto: Tanja Ristič

To je eden od napisov, s katerimi smo obogatili Pot ob žici 2017; tudi letos že brskamo za primernimi mislimi in verzi.

POVZETEK KONVENCIJE O OTROKOVIH PRAVICAH

Pravica do življenjskega standarda, potrebnega za fizični, intelektualni, moralni in socialni razvoj

Pravica do izobrazbe, počitka in prostega časa

Pravica do svobodnega združevanja in miroljubnega zbiranja

Pravica, da proti svoji volji niso ločeni od staršev

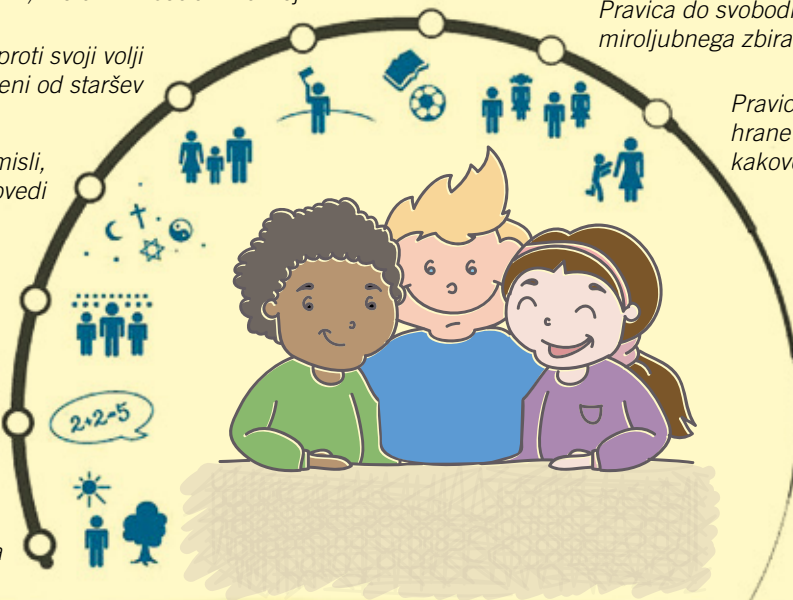
Pravica do zadostne količine hrane in pitne vode ter kakovostnega zdravstva

Pravica do svobode misli, vesti in veroizpovedi

Pravica do identitete, vključno z državljanstvom, imenom in družinskimi vezmi

Pravica svobodno izražati svoje mnenje

Pravica do življenja

Države, pogodbenice KOP, morajo izvajati vse potrebne ukrepe, da otroke zaščitijo pred vsemi oblikami fizičnega in psihičnega nasilja, žalitev ali zlorab, zanemarjenja, krutega ravnanja ali izkoriščanja.

ZBOR ČLANOV AIS

VABIMO VAS NA ZBOR ČLANOV 23. MAJA V LJUBLJANI. VEČ INFORMACIJ IN PRIJAVNICO NAJDETE NA ZADNJI STRANI.

OTROCI PO NOVEM Z MOŽNOSTJO MEDNARODNE PRITOŽBE

Državni zbor je marca na predlog vlade ratificiral Izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah. Skupaj z drugimi nevladnimi organizacijami smo se za to zavzemali tudi v Amnesty International. Če je bila otroku kršena pravica in glede tega ne more najti rešitve v svoji državi, ima v primeru, da je država, tako kot zdaj Slovenija, pristopila k temu protokolu, možnost, da se pritoži posebnemu odboru v okviru Združenih narodov.

Seveda Združeni narodi žal ne morejo kar rešiti vseh problemov in zagotoviti, da bo vse bolje. Najbolje za otroke je, da imajo v svojih državah dobro podporo in sisteme, ki jih varujejo. Ker večina vlad raje težave rešuje sama, ne da bi te kršitve morali presojati in preiskovati mednarodni odbori, je eden glavnih ciljev tega protokola, da države spodbudi, da ustvarijo dobre možnosti in rešitve že doma. Več: www.amnesty.si/protokol-KOP.

TEŽKA POTA DO VPOGLEDA V ZAKONSKE SPREMEMBE GLEDE SOVE

Lani smo izvedeli, da vlada načrtuje prenovo zakona o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji (SOVA), ki naj bi bistveno posegla na področje pooblastil, vključno s posegi v zasebnost državljanov. In potem smo se dolgo trudili pridobiti ta zakonski osnutek, da bi preučili, ali je v skladu s človekovimi pravicami. Najprej smo za dostop zaprosili vlado. Po pol leta pravnega boja (v tem času smo prejeli dvakrat zavrnilne odločbe SOVE, kabineta predsednika vlade, ministrstvo za pravosodje pa je, kljub temu da je nosilec predloga zakona, ves čas molčalo) smo šele preko informacijske pooblaščenke dobili odobren dostop do predloga zakona. Vlada pa je vztrajala, da je predlog tajen,

in odločbo izpodbija na sodišču. Zaradi odstopa predsednika vlade spremembe zakona ne bodo realizirane. Če se bo področja lotila nova vlada, pa upamo, da se ne bo treba spet tako boriti za možnost, da preučimo skladnost s človekovimi pravicami. (B. K.)

MLADOLETNICA ZA IZRAELSKIMI ZAPAHI

Palestinska aktivistka Ahed Tamimi, ki je v izraelskem zaporu dopolnila 17 let, je bila marca po sklenitvi poravnave obsojena na osem mesecev zapora s pogojno dobo treh let. Med drugim je bila obtožena težjega napada, potem ko je na Facebooku zaokrožil posnetek, iz katerega je razvidno, da je 15. decembra lani v svoji vasi Nabi Saleh potiskala, udarila in brcala dva izraelska vojaka. To se je zgodilo na dan, ko je izraelski vojak v glavo ustrelil njenega 15-letnega bratranca Mohammeda.

Izraelska vojska vsako leto preganja na stotine palestinskih otrok na vojaških sodiščih za mladoletne, pogosto jih aretirajo v nočnih racijah, ter jih sistematično izpostavlja slabemu ravnanju. Trenutno je po podatkih lokalnih organizacij za človekove pravice v izraelskih zaporih in centrih za pridržanje okoli 350 palestinskih otrok.

Hvala vsem, ki ste podpisali peticijo izraelskemu predsedniku vlade. Več: www.amnesty.si/ahed-tamimi-obsojena.

OD AVGUSTA GLOBALNA AMNESTY Z NOVIM GENERALNIM SEKRETARJEM

Kumi Naidoo bo naslednji generalni sekretar Amnesty International. Avgusta bo nasledil Salila Shettyja, ki je bil na tem položaju dva zaporedna mandata od leta 2010. Generalni sekretar je vodja in glavni predstavnik globalnega gibanja Amnesty International ter izvršni direktor Mednarodnega sekretariata organizacije. Amnesty ima pisarne v več kot 70 državah sveta, 2600 zaposlenih ter sedem milijonov članstva, prostovoljcev in podpornikov_c po vsem svetu.

Triinpetdesetletni Kumi, ki prihaja iz Južne Afrike, je deloval v številnih

vodstvenih vlogah, med drugim kot izvršni direktor Greenpeace International, predsednik Global Call for Climate Action in ustanovni predsednik Global Call to Action against Poverty.

ŠESTIČ NA POTI OB ŽICI

Tudi letos bomo zraven na Poti ob žici, ki bo med 3. in 5. majem. Na tej spominsko-rekreativni prireditvi se pohodnice in pohodniki, pa tudi tekači_ce ob obletnici osvoboditve Ljubljane po drugi svetovni vojni podajo na pot, ki vodi tam, kjer je bila Ljubljana med vojno obdana z bodočo žico. Tako kot lani bomo tudi letos ob poti postavili motivacijske citate in verze, ki bodo spodbujali k razmisleku o človekovih pravicah. Na prireditvi bomo sicer osveščali o pomenu človekovih pravic za vsakdan in za vsakogar. Med drugim bomo s tem zaznamovali dve pomembni letošnji obletnici: 30 let slovenske Amnesty in 70 let od sprejema Splošne deklaracije človekovih pravic.

Kot običajno se bo v petek na nekaj kontrolnih točkah mimoidočim mladim ter njihovim spremljevalcem predstavila Šola človekovih pravic. V soboto pa bomo povabili k podpisu aktualnih peticij, med drugim tudi za zaprtega častnega predsednika turške Amnesty.

NEGOTOVOST ZA AHMADA SE NADALJUJE

Konec februarja je potekel šestmesečni rok za predajo sirskega begunca Ahmada Šamija, ki v Sloveniji živi že skoraj dve leti, Hrvaški. S tem naj bi po pravilih evropskega azilnega prava za obravnavo njegove prošnje za azil postala pristojna Slovenija. Slovensko ministrstvo za notranje zadeve pa je sporočilo, da imajo za njegovo deportacijo še šest mesecev časa in da njegove prošnje za azil ne bodo obravnavali. O tem bodo zdaj odločala sodišča. Za kaj gre v tej nepopustljivi držbi notranjega ministrstva, si lahko preberete na www.amnesty.si/ahmad.

ZA VEČ NOVIC POJDI NA
www.amnesty.si

UMETNOST IN ČLOVEKOVE PRAVICE PRAZNIČNO LETO ZAČELI S HAVLOM IN FESTIVALOM DOKUMENTARNEGA FILMA

VELIK DEL UMETNIŠKEGA USTVARJANJA JE POVEZAN S ČLOVEKOVIMI PRAVICAMI. UMETNIŠKA DELA NAMREČ POGOSTO NASTAVLJAJO OGLEDALO DRUŽBI – TUDI TISTIM DELOM, KI BI JIH MORDA NE ŽELELI VIDETI. UMETNICE_KI VELIKOKRAT PODPIRAJO TUDI PRIZADEVANJA DRUGIH ZA BOLJŠI SVET.

Tudi zaradi tega je bil na pobudo irskega odvetnika in dolgoletnega prostovoljca Amnesty že pred leti ustanovljen program Art for Amnesty (Umetnost za Amnesty), v okviru katerega povezujemo aktivnosti različnih umetnikov, ki podpirajo naša prizadevanja. Tako je Amnesty v sodelovanju z organizacijo Sofar Sounds, na primer, septembra lani uspela v enem dnevu združiti stotine glasbenikov, med njimi tudi svetovno znane zvezde, kot je Ed Sheeran, da so nastopali v dnevni sobah tujcev. Skupno se je zbralo 20.000 ljudi v 270 domovih in na drugih zasebnih krajih v 173 mestih in 44 državah, da bi uživali v glasbi in izrazili solidarnost z begunci, ki potrebujejo dom (www.sofarsounds.com/giveahome).

V LJUBLJANI ODSLEJ PROSTOR VÁCLAVA HAVLA

V okviru Art for Amnesty vsako leto razglasimo tudi ambasadorja ali ambasadorko vesti, s čimer počastimo posameznice in posameznike, pa tudi skupine, ki s svojim delom navdušujejo številne druge, da vzamejo krivice osebno, ne glede na to, kje se dogajajo. Med njimi so Nelson Mandela, Malala, Ai Weiwei, Joan Baez, lani tudi Alicia Keys in kanadsko gibanje staroselskih ljudi, ki se borijo za svoje pravice. Začelo pa se je z Václavom Havlom, nekdanjim zapornikom vesti in kasnejšim češkimi predsednikom, ki ga je organizacija leta 2003 kot prvega razglasila za ambasadorja vesti.

Z Václavom Havlom smo od marca letos simbolno povezani tudi v slovenski Amnesty. Skupaj z Mestno občino Ljubljana smo namreč v ljubljanskem Severnem mestnem parku postavili Prostor Václava Havla. Sestavljajo ga umetelna miza in dva stola, ki si ju je v čast velikemu češkemu disidentu zamislil pokojni češki oblikovalec in arhitekt Bořek Šípek in ki s svojo unikatnostjo in »objemom« drevesa kar vabijo k sebi. Veseli smo, da se je ljubljanska občina prijazno odzvala na pobudo programa Art for Amnesty za postavitev tega obeležja. Ljubljana je 25. mesto, v katerem je postavljen ta nenavaden in tudi uporaben spomenik. Največ jih je na Češkem, sicer so pa tudi v Washingtonu, Dublinu, Barceloni, Benetkah, Haagu, Lizboni, Oxfordu, Tel Avivu ...

Otvoritev je bila za slovensko Amnesty tudi odličen vstop v praznično leto: 10. decembra letos bo namreč minilo 30 let od naše ustanovitve. V vseh teh letih so tudi nam lokalno pomembno pomagali slovenski ustvarjalci. V kampanji za nadzor nad trgovino z orožjem in lokalno za pravice Romov do vode smo na primer sodelovali s svetovno znanim fotografom Arnetom Hodaličem; svoje fotografije pa nam podarjajo tudi drugi, kot lahko vidite na številnih straneh te revije, tudi odlična Tanja Ristič, ki je skozi leta postala nepogrešljiva »fotokronistka« naših dogodkov. Dvajset let delovanja v Sloveniji smo

**Otvoritev Prostor
Václava Havla je
bila za slovensko
Amnesty tudi
odličen vstop v
praznično leto:
10. decembra letos
bo namreč minilo
30 let od naše
ustanovitve.**

Veseli smo, da se je otvoritev Prostora Václava Havla udeležil tudi Bill Shipsey (na fotografiji), pobudnik programa Art for Amnesty in osebni prijatelj arhitekta Božka Šipka. Prostor sta sicer predali namenu vodja oddelka za kulturo pri Mestni občini Ljubljana Mateja Demšič in direktorica slovenske Amnesty Nataša Posel.

zaznamovali z Vladom Kreslinom, ki je bil tudi eden od naših prvih podpornikov, 25 let pa s skupino Terra Folk. Med našimi podporniki so tudi igralci; nekateri sodelujejo tudi na naših akcijah, pogosto denimo Lučka Počkaj, Brane Završan in Boris Ostan.

ŠE DESETIČ RAZGLASILI NAJBOLJŠI DOKUMENTARNI FILM O ČLOVEKOVIH PRAVICAH

Marca je v Cankarjevem domu že 20. potekal Festival dokumentarnega filma, kjer je naša žirija (tokrat so jo sestavljali omenjeni Bill Shipsey ter Ula Furlan in Dejan Babosek, ki se predstavljata na naslednjih straneh) desetič izbrala najboljši dokumentarni film na temo človekovih pravic. Odločili so se za dokumentarec O očetih in sinovih (Of Fathers and Sons) sirskega režiserja Talala Derkija. Posebno omembo so namenili filmu Tujec v paradizu (Stranger in Paradise) nizozemskega režiserja Guida Hendrikxa.

Talal Derki je »povratnik«; za film Vrnitev v Homs ga je na FDF nagradila naša žirija tudi leta 2014. Letos pa je prepričal z dokumentarcem, ki je po mnenju žirije zahteval izredno mero poguma. »Film namreč brez olepšav in filmskih trikov odstira resničnosti bivanja v radikalni islamistični družini, približa razmišljanje očeta in vseh njegovih sinov, ki – poleg vse očetovske ljubezni – brez vprašanj, v imenu vere, sprejemajo še svoje vojaško, politično in versko začrtano brezizhodno, življenjsko prihodnost. Film prinese razmislek, refleksijo o indoktrinaciji, o ekstremizmu in vleče paralele z mnogimi (podobnimi) situacijami po svetu danes,« so med drugim zapisali.

Dokumentarec Tujec v paradizu pa si je po njihovem zaslužil posebno omembo, ker te »v prvem delu filma stresa s spominom na nacistično Nemčijo, potem pa predvsem poglobljeno in tenkočutno, z vso mesenostjo, predstavi postopek oziroma del procesa za pridobivanje azila na Nizozemskem«.

Ob omenjenih so se za najboljši dokumentarec na temo človekovih pravic potegovali še Mrtvi narod (Tara moarta; r. Radu Jude), Debatni krožek (Atelier de conversation; r. Bernhard Braunstein) in Zahodno od reke Jordan (West of the Jordan River; r. Amos Gitai). Več in celotno obrazložitev žirije najdete na www.amnesty.si/festival-dokumentarnega-filma.

(M. N.)

Z Billom Shipseyjem smo pogovor objavili v Akciji iz septembra 2017, med obiskom pa je imel dva daljša pogovora. Naročniki Sobotne priloge Dela ste lahko intervju prebrali v izdaji z 31. marca, v Evropi, osebno na Valu 202 pa je bil objavljen 19. marca (poiščite ga v arhivu radia – med Oddaje od A do Ž na val202.rtvsl.si).

ŽIRIJA 20. FDF

ULA FURLAN & DEJAN BABOSEK

LETOS SO SE NAŠEMU VABILU ZA ŽIRANTE NA FESTIVALU DOKUMENTARNEGA FILMA (DELO VEDNO OPRAVIJO BREZPLAČNO, ZA KAR SMO JIM NADVSE HVALEŽNI!) PRIJAZNO ODZVALI ULA FURLAN, BILL SHIPSEY IN DEJAN BABOSEK. BILLA STE SPOZNALI ŽE V AKCIJI SEPTEMBRA 2017, TOKRAT PA NA KRATKO PREDSTAVLJAMO ŠE ULO IN DEJANA. UJELI SMO JU MED FESTIVALSKIM VRVEŽEM IN JIMA ZASTAVILI TRI ENAKA VPRAŠANJA.

Kaj Ula počne te dni, ko ni žirantka na Festivalu dokumentarnega filma?

Ula je v tem trenutku zelo srečna, ker imam ves čas na voljo, da se odločam, kako se bom povezala s produkti, z blagovnimi znamkami, s projekti, ki so mi vsebinsko blizu. Z ljudmi, s katerimi lahko nadgrajujem svojo osebnost, s katerimi lahko polnim svojega duha, kjer se lahko izobražujem, zato sem neskončno hvaležna tudi za angažma na Festivalu dokumentarnega filma. Neskončno mi je ljubo, da sem te dni lahko zaključila festival Fabula, aprila snemam kratki film ... Skratka, v življenju sem si naredila prostor za to, da se ponovno bolj intenzivno srečujem s filmografijo, z ustvarjanjem svojih igralskih talentov, da jih pilim in lahko še »nadkrepim« to, kar že znam, predvsem pa da v svoje srce zaklenem še malo ekstra literature, ker se mi zdi, da tako kot sem jaz zaljubljena v pisano besedo, jo lahko bolj občudujem, ko jo imam v rokah še kje drugje.

Vemo, zakaj smo te povabili v našo žirijo. Zanima nas, zakaj si vabilo sprejela?

Povabilo sem sprejela, ker sem zadnjih pet let preživela mogoče zapakirana v bolj »mainstream« družbenih platformah, kjer sem ustvarjala televizijski program, ki je bil generiran za splošno občinstvo, in sem morda v nekem trenutku zapostavila vse tiste interese in zanimanja in ljudi in zgodbe, ki se me lahko dotaknejo v srce. Včasih imaš tak tempo in urnik, da potem pozabiš sam nase in vse tisto, kar je vredno v življenju ceniti. Tako da sem zdaj fokus končno obrnila nazaj na to, da se bom pri 85 (upam) lahko ulegla srečna v posteljo in si rekla »Izpolnila sem to, kar sem želela od svojega življenja«. In ena zmed teh kljukic je tudi sodelovanje na projektih, ki imajo človekoljubno noto, ki imajo poudarek na človekovih pravicah, ki orisujejo različne odtenke življenj, ki niso samo scentrirani na to, kaj se dogaja na Čopovi ulici v Ljubljani, ampak imajo stik s svetom, ki ga neskončno ljubim in občudujem, ki je tako barvit in pisan in kjer je ogromno osebnosti, ki nimajo priložnosti, da zacvetijo in imajo svoj »spotlight«. To se mi zdi, da me bo osrečilo, da me bo napolnilo z energijo in hvala, Amnesty, da ste mi dali plaformo, da se še jaz tu »izživim«.

Najljubši film žirije ni več skrivnost. Kateri film pa bi vzela sabo na samotni otok?

Ojoj, to je ful težko vprašanje, ker sem zaljubljena v film. Hvala, oči, ker si mi ga položil v zibko oziroma v moje gene. Ampak prvo, kar se zdaj spomnim, da je film, ob katerem sem bila neskončno prevzeta in je napisan po dokumentarni oziroma življenjski zgodbi, je Man on Wire (Človek na žici). To je to – ob njem mi še vedno tečejo solze.

Ula Furlan je novinarka, igralka, predvsem pa, kot sebe opisuje, »človek strasti in spontanosti, smeh vsega zobovja in mogočnih decibelov, ljubiteljica poglobljenih razmislekov, iskrivega humorja in žmohtne pisane besede«. Njene razmisleke lahko prebirate v kolumnah na portalu Mična (www.micna.si), najdete pa jo tudi na Instagramu - @ulaf.

Žirija – z leve Bill Shipsey, Ula Furlan in Dejan Babosek – pred plakatом, ki je vabil na 20. Festival dokumentarnega filma. Žiranti si morajo ogledati pet tekmovalnih filmov, nato pa na zasedanju izberejo zmagovalnega in napišejo obrazložitve. Udeležijo se tudi odprtja in zaključka festivala, kjer razglasijo zmagovalca in predajo nagrado. »Izkoristimo« jih tudi za razne intervjuje s slovenskimi mediji, če so zanimivi za šole, kot npr. predlani Zlata Filipović, pa organiziramo tudi predavanja za mlade. Vse to opravijo popolnoma brezplačno, za kar smo jim nadvse hvaležni.

Dejan Babosek je režiser, scenarist in producent. Leta 2016 je izdelal kratki igrani film Strah, ki je del kampanje ozaveščanja proti rasizmu, fašizmu in ksenofobiji. S projekcijami filma in okroglimi mizami gostuje po slovenskih kinematografih, mladinskih centrih in srednjih šolah, pripravlja pa tudi celovečerno verzijo filma. Ima tudi svojo produkcijsko hišo Narayan; na njihovi spletni strani www.narayanproduction.com lahko spremljate delo Dejana in ekipe.

Kaj Dejan počne te dni, ko ni žirant na Festivalu dokumentarnega filma?

Ko Dejan ni v žiriji, počne svoje običajno delo, ki se začne zjutraj, ko se zbudim, in konča zvečer, ko grem spat, kar pomeni, da se ukvarjam s svojimi filmskimi projekti, ki zahtevajo celodnevno okupacijo in tvoj energetski in delovni angažma. V tem trenutku pripravljam nov celovečerni dokumentarni film in se temu posvečam »ful, ful, ful«. Tokrat gre za zgodbo o pravičnih – Slovencih, ki so med holokavstom reševali Jude in so za to dobili tudi eno največjih priznanj, ki jih podeljuje Jad Vašem – organizacija iz Izraela, ki goji spomin na holokavst. Lahko bi rekel, da je totalno v povezavi s človekovimi pravicami. Zdaj smo v fazi predprodukcije in zbiranja sredstev, če bo vse šlo po zastavljeni shemi, bo film končan jeseni 2019.

Mi vemo, zakaj smo te povabili v našo žirijo. Zanima nas, zakaj si naše vabilo sprejel?

Ker sem začutil, da delujemo k podobnim ciljem, da ozaveščamo ljudi o problematikah v svetu, o katerih je treba več govoriti in aktivno delovati. Zdi se mi, da svet postaja vedno hujši glede kršitev človekovih pravic in da se moramo temu široko posvetiti in to promovirati.

Najljubši film žirije ni več skrivnost. Kateri film pa bi vzel sabo na samotni otok?

Po tehtnem razmisleku sem se odločil, da bi vzel The Sound of Music (Moje pesmi, moje sanje). Verjetno bi mi to krajšalo in delalo trenutke prijetnejše. Ampak sicer pa lahko ob misli na najljubši film naštejemo en kup avtorjev filmov, ki se me dotaknejo, npr. top pet bi bilo: Stanley Kubrick, Andrei Tarkovsky, Steven Spielberg, Francis Coppola, David Fincher ...

Pogovarjala se je Ana Čemažar.

Slikanica Pomisli je odlična primer sodelovanja umetnosti in človekovih pravic. Gre za prepešno pesem Imagine Johna Lennona, v kateri razmišlja o miru. Yoko Ono Lennon je Amnesty podarila pesem Imagine ekskluzivno za to knjigo; z njenim nakupom pri Založbi Narava lahko podprete naše delo: www.amnesty.si/pomisli.

POGOVOR S SUZANO DEWA, USTANOVITELJICO SLOVENSKE AMNESTY

»KO VIDIM MLAJŠE GENERACIJE, SEM POPOLNOMA OPTIMISTIČNA.«

OBISK SUZANE DEWA, PRAV TISTE, KI JE 1988 ZAČELA SLOVENSKO AMNESTY, JE BIL V ZAČETKU LETA, KO BOMO PRAZNOVALI 30-LETNICO, KOT NAROČEN. AKTIVIZEM JE (ŠE VEDNO) NJEN ŽIVLJENJSKI SLOG, KI GA POGANJA OPTIMIZEM. MENI, DA SVET NI VEDNO SLABŠI, AMPAK VEDNO BOLJŠI. IN DA LAHKO SKUPAJ DOSEŽEMO, DA BO ŠE BOLJŠI.

V naši sekciji vedno s ponosom povemo, da je našo, zdaj že 30 let staro zgodbo, »zakuhala« 16-letnica iz Kranja, ki ji takrat ni bilo vseeno. Suzana Dewa je v teh 30 letih postala in storila še mnogo več, s prava je presedlala na ilustracijo in je aktivna v številnih civilnodružbenih gibanjih v Avstraliji, kjer živi že skoraj 20 let.

Če bi bila Suzana Dewa danes (spet) stara 16 let, ali bi ponovno ustanovila Amnesty?

Zanimivo vprašanje. Zagotovo bi spet kaj ustanovila. Ne vem, ali bi bila to ravno Amnesty. Od ustanovitve leta 1988 sem presedlala že na kup drugih organizacij in drugih aktivnosti, kjer podpiramo različna gibanja, akcije in vprašanja, ki so pereča v sodobni družbi. Je pa seveda Amnesty zame odskočna točka, matična organizacija, ki jo bom vedno imela v srcu. Tako da – morda, ne vem ...

Je danes 16-letnikom cam težje ali lažje začeti nekaj takega, kar si začela ti?

Mislím, da je Amnesty zelo dobra organizacija, s katero se začne aktivistična pot. Da ti širino in veliko različnih vprašanj, kjer se lahko najdeš. Kako bi bilo danes ustanavljati organizacijo, si niti ne znam predstavljati, ker je bilo leto 1988 v širšem zgodovinskem kontekstu v Sloveniji oz. takrat še Jugoslaviji in širše v vzhodni Evropi tako drugačno. Takrat so se revolucije delale na vseh nivojih. Bilo je veliko energije, zato ustanoviti Amnesty sploh ni bilo vprašanje. Ko so mi iz Londona poslali prve dokumente, sem vedela, da je to to – to moramo imeti, za človekove pravice je treba delati, sploh na mednarodni ravni. V današnjem svetu je to morda težje. Amnesty je takrat bila nova organizacija v Sloveniji, želja javnosti po spremembah in aktivnem udejstvovanju je bila močnejša. Po drugi strani je danes svet toliko bolj povezan. Amnesty smo ustanavljali preko pošte, tiste klasične z znamkami in ovojnicami – pisala sem v London in potem čakala odgovor

Kako je to pismo zaznamovalo tvoje življenje? Mladi na naših delavnicah so vedno osupli, ko izvejo, da je Amnesty v Slovenijo pripeljala njihova vrstnica.

Še vedno mi pogosto rečejo: »Pri 16 si imela več korajže, kot jo imam jaz zdaj pri 40.« Verjetno sem bila tudi jaz takrat bolj pogumna, kot sem zdaj. Ko se v najstniških letih za nekaj zanimaš, se za to zanimaš »ornk«. Krivice, ki so se takrat dogajale po svetu, so me zelo prizadele. Pri 12 letih sem večinoma brala knjige o suženjstvu v ZDA, o bombardiranju Hirošime, gledala sem filme iz ameriških zaporov ... Socialne krivice so me zaznamovale že takrat. Leta 1984 je bila tudi velika lakota v Afriki, sodelovala sem na različnih humanitarnih akcijah. Pisala sem različnim mednarodnim organizacijam, ker sem hotela nekaj storiti. Ko si star 16 let, imaš ogromno energije in vere, da boš

»Ko si star 16 let, imaš ogromno energije in vere, da boš spremenil svet. In Amnesty je odgovorila. Takrat nisem niti razmišljala, da tega ne bi počela, ker je bilo treba svet spremeniti. Mladost je bila takrat prednost, ne ovira.«

spremenil svet. In Amnesty je odgovorila. Takrat nisem niti razmišljala, da tega ne bi počela, ker je bilo treba svet spremeniti. Mladost je bila takrat prednost, ne ovira. To je bilo v času pred osamosvojitvijo Slovenije, ravno takrat se je odvijal proces proti četverici, in ni bilo jasno, ali je moje početje nevarno. Ampak ko si star 16 let, o tem ne razmišljaš, zato je ta leta treba izkoristiti. Ko vidiš, kaj ti v svetu ne paše, se namesto v melanholijo spraviš v akcijo.

Praviš, da z vidika aktivizma ne pogrešaš sveta pred internetom. Pa večji dostop do informacij o krivicah po svetu ljudi spodbuja k ukrepanju ali jih plaši in dela nemočne?

Izpostavljenost temu, kar se dogaja po svetu, je definitivno dvorezni meč. Lahko se angažiraš, ko vidiš, da se angažirajo tudi drugi – jaz spletni aktivizem kombiniram z uličnim aktivizmom in poskušam o tem obveščati preko svojih socialnih profilov, da tudi drugi vidijo, da se da, in da jih povabim, da se mi pridružijo na demonstracijah. To, da ljudje protestirajo, da jim ni vseeno in da dosega pozitivne spremembe, te lahko opogumi, lahko pa te količina informacij o tem, kaj vse se dogaja, vse krivice, spravijo v obup. Tega se zavedam. Mene to ne spravi v obup, ampak me spodbudi v akcijo. Pri vseh ni tako, bi pa vsakogar spodbudila, da je boljše biti aktiven in izraziti svoje nestrinjanje, ko se dogajajo krivice, kot pa biti tiho in se vdati v usodo. Ni važno, ali posameznik lahko doseže konkretno spremembo, pomembno je, da se pri sebi odločimo, da če nam nekaj v družbi ni všeč in si to želimo spremeniti, da smo sami sebi dolžni, da to povemo. In če se v našem imenu dogaja krivica, umaknemo svoje privoljenje in to javno povemo.

Pred 10 leti si dejala, da se ti zdi, da svet gre na bolje. Še vedno tako misliš?

Vedno. Ljudje rečejo, da nam gre na slabše ... Ne strinjam se. Krivice se seveda še dogajajo, ampak se splošno mnenje o tem, kaj je krivica in kaj ni, zelo spreminja. Družba je drugačna kot takrat, ko se je suženjstvo zdelo čisto normalno ali ko je bilo normalno, da homoseksualci nimajo enakih pravic. Vsakič ko sprožimo kampanjo za človekove pravice in se nekaj spremeni na zakonski ravni, pride do spremembe tudi v zavesti ljudi. Krivice se in se bodo dogajale – še vedno se trguje z ljudmi, vendar vemo, da to ni prav in smo proti temu. Včasih ni bilo tako. Z vsako spremembo pride tudi upor. Bolj kot dosežeš pravice za vse, več je odpora ljudi, ki jim to ne ustreza in temu nasprotujejo. Ampak to ne pomeni, da se zavest o tem, kaj je prav, ne prenaša na naslednjo generacijo. In ko gledam generacijo svojih otrok, vidim, da na splošno o nekaterih stvareh, glede katerih smo bili mi še zelo zadržani, npr. o spolni usmerjenosti ali identiteti, razmišljajo že čisto drugače. Zato sem popolnoma optimistična.

Kje vidiš sebe in Amnesty čez 10 let?

Čez 10 let bom na 40-letnici slovenske Amnesty. (*SmeH.*) Ne vem, kje bo Amnesty čez 10 let – ne vem, katere tematike bodo pomembne, ne vem, ali sploh bodo organizacije, ki se bodo ubadale le z eno temo. Amnesty je organizacija, ki pokriva ogromno različnih tem, v tem je enkratna. Ali bo ta format še potreben, ne vem. Je pa res, da je postala tista sila v svetu, kjer se vsi bojijo, kaj ima povedati. Ima sloves, da daje pretehtane in resnične informacije. Mislim, da je to vloga, ki jo še naprej lahko zelo dobro igra. Se bo pa verjetno morala povezovati z drugimi organizacijami. Intersekcionalni aktivizem je trend, kjer se v okviru boja proti eni vrsti krivice povezujemo tudi z drugimi. Boj za pravice žensk, LGBTI+, temnopoltih, skratka vseh marginaliziranih skupin, je pravzaprav isti boj. Ne pravim, da moramo vsi delati za vse, ampak da se podpiramo in si ne mečemo polen pod noge oz. mislimo, da je ena stvar bolj pomembna od druge. To je lekcija, ki smo se je naučili na področjih, kjer sem jaz aktivna – na različnih akcijah vidim iste obraze. Prihodnost je, da vidimo, da smo vsi povezani, in skupaj spreminjamo sistem.

S Suzano se je pogovarjala Ana Čemažar.

»Vsakič ko sprožimo kampanjo za človekove pravice in se nekaj spremeni na zakonski ravni, pride do spremembe tudi v zavesti ljudi. Krivice se in se bodo dogajale – še vedno se trguje z ljudmi, vendar vemo, da to ni prav in smo proti temu.«

To je skrajšana verzija pogovora. Celega lahko preberete na www.amnesty.si/suzana-30.

NA USTAVNEM SODIŠČU POMEMBNA ZMAGA ZA ZAŠČITO DOMA

USTAVNO SODIŠČE JE OKTOBRA 2017 ODLOČILO, DA JE ZAKON O GRADITVI OBJEKTOV NEUSTAVEN, KER NE UREJA VAROVALK (SODNE ZAŠČITE) PRED INŠPEKCIJSKIMI POSEGI RUŠENJA DOMA POSAMEZNIKA, KO JE TA DOM ČRNA GRADNJA.

Neustavnost morajo oblasti odpraviti v enem letu. Odločitev izhaja iz primera rušenja edinega doma pripadniku romske manjšine iz nelegalnega romskega naselja Dobruška vas v Škocjanu, ki smo ga vodili v slovenski Amnesty. Ustavno sodišče je v primeru prepoznalo širši sistemski problem posega države v dom, zasebnost in družinsko življenje, zato odločitev (in kasnejša zakonska ureditev) velja za vse državljane.

Začelo se je pred približno petimi leti, ko je posameznik, ki živi v nelegalnem romskem naselju v občini Škocjan na jugovzhodu države, prejel odločbo o rušenju svojega doma. Po prostorskih načrtih je prav na območjih obeh nelegalnih romskih naselij v tej občini določena poslovna cona. Slednja je bila ustanovljena brez obveščanja Romov ali premisleka, kaj se bo zgodilo z okoli 300 Romi_njami, ki tam živijo. Po neučinkovitih pritožbah in posredovanjih na vse mogoče naslove so se morale pričeti sodne poti, ki smo jih upravljali v Amnesty International Slovenije.

Kaj je dejansko odločilo ustavno sodišče? Ni »legaliziralo« črnih gradenj, poudarilo pa je, da je nujno vzpostaviti varovalne mehanizme, da rušenje ne bi vodilo v kršitve človekovih pravic. Z drugimi besedami: ne moremo rušiti edinega doma družini samo zato, ker je hiša črna gradnja. Treba je upoštevati specifične (romske manjšine, izobraževanja otrok ipd.) in preprečiti prisilne izselitve. Teh varovalk v (inšpekcijskih) postopkih doslej ni bilo. Ustavno sodišče je prepoznalo širši sistemski vidik, ki ga bo moral zakonodajalec urediti. V slovenski Amnesty si prizadevamo, da se Slovenija spremeni na bolje, in to je lep znak o uspehu našega dela.

Z romskimi družinami imamo na sodiščih še nekaj odprtih zadev: za dostop Romov iz Ribnice do električnega omrežja, ki se razpleta na Višjem sodišču v Ljubljani, ter pritožbi romskih družin iz Ribnice in Škocjana zaradi dostopa do vode (konkretnije: zaradi kršitve pravic iz spektra 8. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah) pred Evropskim sodiščem za človekove pravice. Prav tako se bo na Višjem sodišču razpletalo vprašanje, ali je mogoče pripadnike romske manjšine obsoditi za kaznivo dejanje protipravnega zavzetja nepremičnine v primeru, ko je naselje samo pred več desetletji (protipravno) ustanovila in tolerirala tedanja lokalna oblast, danes bi pa prav »pasalo« tam imeti poslovno cono.

Prisilne izselitve doslej v Sloveniji niso bile pravno urejene. Zahteva za prepoved prisilnih izselitev ne pomeni, da deložacije ali izvršbe glede nepremičnine same po sebi niso mogoče. Prisilna izselitev je odstranitev ljudi z njihovih domov proti njihovi volji, ko je ta odstranitev izvedena brez pravne zaščite ali drugih varovalk. Za preprečitev prisilnih izselitev je treba vedno preučiti vse druge možne alternative, izpeljati celovito posvetovanje s prizadetimi skupnostmi ali posamezniki ter ustrezne postopke, ki zagotavljajo zaščito. Največkrat prisilne izselitve prizadenejo revne ljudi na robu družbe in posledice so katastrofalne: ljudje izgubijo osebno lastnino, pretrgajo se njihove socialne vezi, izgubijo dostop do šol in so še dodatno marginalizirani. Običajno pri najbolj marginaliziranih prisilna izselitev vodi v še slabše bivalne razmere ali celo brezdomnost. Pri Romu, ki se je obrnil na ustavno sodišče, se nihče niti enkrat ni vprašal, kje bo družina z mladoletnimi otroki živela po rušenju ter kako naj ti otroci končajo šolanje in postanejo zaposleni (in, nenazadnje, s tem tudi davkoplačevalci)?

Blaž Kovač, vodja projektov na Sloveniji

Pomembno je, kako se bo država lotila reševanja teh vprašanj. Nova pravna pravila bodo morala nasloviti izzive črnograditeljstva, revščine in socialne izključenosti, prepovedati prisilne izselitve, regulirati oblastne ukrepe in dolžnosti socialnih služb pri rušenju edinega doma nekega posameznika ...

NASILJE NAD ŽENSKAMI TUDI NA SPLETU

IZKUŠNJE KAŽEJO, DA SPLET – ZLASTI DRUŽBENA OMREŽJA – Z VIDIKA OBNAŠANJA LJUDI NI TAKO ZELO RAZLIČEN OD FIZIČNEGA SVETA. ŠE VEČ, ANONIMNOST IN NEZADOSTNO UKREPANJE SPLETNIH PODJETIJ PRISPEVATA K VELIKEMU OBSEGU SOVRAŽNOSTI IN ZLORAB.

Novembra lani smo v Amnesty objavili rezultate raziskave, ki je razkrila šokantne posledice zlorab in nadlegovanja na družbenih omrežjih – ženske z vsega sveta poročajo o stresu, zaskrbljenosti ali napadih panike zaradi teh škodljivih izkušenj na spletu. Raziskavo javnega mnenja je za Amnesty opravila IPSOS MORI, ki je preverila izkušnje 4000 žensk, starih med 18 in 55 let, na Danskem, Poljskem, Švedskem, v Italiji, Novi Zelandiji, Združenem kraljestvu in ZDA. Sodelovale so ženske, ki so se opisale kot zmerne ali aktivne uporabnice spleta.

Skoraj četrtina vprašanih žensk (23 odstotkov) v teh osmih državah je dejala, da so vsaj enkrat doživele zlorabo ali nadlegovanje na spletu – od 16 odstotkov v Italiji do 33 odstotkov v ZDA. Posebej je zaskrbljujoče, da je 41 odstotkov žensk, ki so doživele spletno zlorabo ali nadlegovanje, dejalo, da so vsaj enkrat zaradi teh spletnih izkušenj čutile, da je ogrožena tudi njihova fizična varnost. V vseh državah je 61 odstotkov žensk, ki so doživele spletno zlorabo ali nadlegovanje, dejalo, da je to vodilo v slabšo samopodobo ali samozaupanje. Več kot polovica (55 odstotkov) jih je dejala, da so doživele stres, zaskrbljenost ali napade panike.

»Ne gre za nekaj, kar bi šlo stran, ko se odklopiš s spleta. Predstavljajte si, da dobivate grožnje s smrtjo ali posilstvom, ko odprete aplikacijo, ali da živite v strahu, da bo kdo brez vaše privolitve na spletu delil seksualne in zasebne fotografije. Spletna zloraba je posebej nevarna, ker se zelo hitro razširi – en sam sovražen tvit se lahko v nekaj minutah spremeni v vihar usmerjenega sovraštva. Podjetja družbenih omrežij morajo res začeti jemati resno ta problem,« je ob objavi raziskave poudarila Azmina Dhrodia, naša raziskovalka za tehnologijo in človekove pravice.

Marca letos pa smo v Amnesty začeli novo etapo kampanje proti nasilju nad ženskami na spletu, ki je osredotočena na Twitter. Na tej platformi se ženske vsakodnevno soočajo z grožnjami z nasiljem, seksizmom, rasizmom ... Zlorabe so posebej intenzivno usmerjene zoper ženske, ki niso svetle polti, ženske z ovirami, lezbijke, biseksualne, transspolne ženske in tiste, ki se ne identificirajo z ženskim ali moškim spolom.

Twitter pa žal v praksi ne izvaja lastnih pravil glede zlorab in sovražnega ravnanja niti ne želi pokazati, kako obravnavajo prijavitelne zlorabe. V zvezi s tem smo v začetku aprila začeli tudi »stražo proti trolom« – na spletni strani se lahko prijavite in odkrivате zlorabe. Pomemben ključnik je #ToxicTwitter. Desno najdete grafično podobo te mednarodne akcije.

Več informacij o tej kampanji najdete na spletu. Gre za tudi v Sloveniji relevantno temo. Sicer pri nas nismo opravili raziskave, a veliko je znanih primerov neprimernih tvtov in drugih spletnih objav, tudi s strani politike, ki ustrezajo opisu #strupeno. Nestrpne in sovražne besede imajo posledice, ne glede na to, ali so izrečene ali zapisane.

(M. N.)

Več o raziskavi o nasilju nad ženskami na spletu: www.amnesty.si/zlorabe-na-spletu.

Več o kampanji #ToxicTwitter (strupen Twitter): www.amnesty.si/toxic-twitter.

USPEŠEN ZAKLJUČEK PETLETNEGA PROJEKTA VSI BORCI IN BORKE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE SO BILI NEKOČ MAJHNI

OB KONCU 2017 SMO ZAKLJUČILI PETLETNI PROJEKT Z OPOLNOMOČENJEM DO STRPNOSTI – PROJEKT UČENJA ČLOVEKOVIH PRAVIC, S KATERIM SMO NA TISOČE MLADIH SEZNANILI Z DISKRIMINACIJO IN JIH SPODBUDILI K UKREPANJU, PREDSTAVNIKE IZBRISANIH IN ROMSKIH SKUPNOSTI PA OPREMLJALI Z ZNANJI IN VEŠČINAMI, DA SE LAHKO SAMI POSTAVIJO ZA SVOJE PRAVICE.

Slovenski projekt je le eden izmed 13, ki so v minulih petih letih potekali v 24 sekcijah Amnesty po celem svetu. Projektom, ki jih je financirala norveška Amnesty, je bil skupen cilj boj proti diskriminaciji skozi učenje človekovih pravic. V Sloveniji smo projekt izvajali na več nivojih – skozi delo s šolami, skozi sodelovanje s prostovoljci ter skozi podporo na terenu.

Decembra je bilo v Oslu na Norveškem zaključno srečanje sodelujočih sekcij, kjer s(m)o predstavili rezultate. Našo sekcijo je zastopal Blaž Kovač, ki s selfijem ni bil le zvezda našega Instagrama, ampak tudi globalnega končnega poročila. Po zaslugi njegovega neutrudnega dela na terenu s predstavniki romskih skupnosti so namreč ti zdaj opremljeni z znanji in veščinami, da se samostojno, aktivno in konstruktivno vključujejo v lokalno politiko, z prijemljivimi rezultati, kot je preprečitev rušenja hiše ali ureditev dostopa do vode, pa povezujejo svojo skupnost in si tako skupaj (žal še vedno prepočasi) utirajo pot k bolj enakopravnemu položaju.

Projekt je predstavnikom romske skupnosti in izbrisanih dal tudi možnost, da svoje zgodbe delijo z mladimi na predavanjih na fakultetah. Povratne informacije kažejo, da mladi to cenijo in potrebujejo – iz prve roke so namreč slišali izkušnje in krivice, ki sicer pogosto ostanejo daleč od oči in ušes javnosti. Številne je to spodbudilo, da se tudi sami začno bolj aktivno zavzemati proti krivicam.

Temu so namenjena tudi številna izobraževalna gradiva, nastala v okviru projekta – največji »hiti« tako med pedagogi_njami kot tudi med mladimi so namizna igra o beguncih ter zbirka kart in namizni igri o izjemnih borcih in borkah za človekove pravice. Z gradivi, delavnicami, natečaji, aktivnostmi na Poti ob žici itd. smo mladim namreč želeli sporočiti, da so vsi borci in borke za človekove pravice nekoč bili majhni. Na nas vseh pa je, da jim pomagamo in jih opremimo z znanji, da odrastejo v aktivne državljanke in državljane, ki znajo prepoznati krivice in se jim zoperstaviti.

(A. Č.)

Foto: Blaž Kovač

Amnesty Slovenije in rezultate projekta je v Oslu predstavljal Blaž Kovač, vodja projektov na Sloveniji. Več o njegovem delu z Romi in izbrisanimi v minulem letu najdete tudi v letnem poročilu, ki je priloga revije, aktivnosti, ki smo jih v okviru projekta izvajali v šolah, pa na sola.amnesty.si.

Z NOVIM PROJEKTOM Z MLADIMI ZA SPREMEMBE, KI JIH ŽELIJO

OKTOBRA 2017 SMO ZAČELI PROJEKT START THE CHANGE, NAMENJEN MLADIM IN NJIHOVIM PEDAGOGOM. V TREH LETIH JIH BOMO PARTNERJI IZ 12 DRŽAV OPREMILI Z ZNANJI O CILJIH TRAJNOSTNEGA RAZVOJA V POVEZAVI Z MIGRACIJAMI IN GLOBALNO NEENAKOSTJO, PREDVSEM PA JIH BOMO OPOLNOMOČILI ZA AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO.

Marca smo izvedli prvi del nacionalnega usposabljanja za pedagoge. Dvajset udeleženk in udeležencev s srednjih šol in dijaških domov po Sloveniji se je seznanilo z migracijami in begunsko tematiko, Petra Založnik jim je predstavila sodelovalne pristope k poučevanju v šolskem okolju, dr. Anica Mikuš Kos pa je spregovorila o tem, kako zahtevne teme globalnega učenja predstavimo v šolskem okolju in kakšna je pri tem vloga pedagoga_inje. Poudarila je, da trajnostni razvoj ni nekaj novega, ampak gre pravzaprav za temeljna načela etike. Opozorila je, da je begunska kriza še povečala neenakost – danes kar 357 milijonov otrok živi na konfliktnih območjih, od leta 1995 je številka zrastle za 75 odstotkov. Zato se je še bolj potrebno zavedati, kako pomembno vlogo ima šola pri socializaciji: »Kot mikrosistem ima avtonomijo in lahko vzpostavi lastno izkušnjo. To je lahko izkušnja človečnosti in solidarnosti. Strašno pomembno je, da se to vgradi v vsako šolsko uro – od telovadbe do filozofije.«

Po besedah Anice Mikuš Kos k psihosocialni klimi na šoli prispeva vsak in tudi vpliva na vse: »Ne le med begunci, tudi med otroki 'čistokrvnih' Slovencev je veliko otrok, ki zelo trpijo. [...] V šoli je teoretično ponudba za vse otroke enaka, v družinah ni tako, zelo je odvisno od prihodka staršev, situacija v šoli pa je mnogo bolj pravična kot v resničnem življenju in šola je prostor dobrih možnosti za vse otroke – če je zraven tudi interes zaposlenih in podpora.« Pomembna je tudi podpora, ki jo imajo učitelji, ki po njenih besedah pogosto podcenjujejo pomen tega, kar delajo: »Na drobne stvari, ki ustvarjajo kakovost življenja, smo premalo pozorni. Za otroke v stiski je najbolj pomembno, kakšen je njihov vsakdan. Okrevanje in integracija otrok beguncev in otrok brez spremstva odraslih sta najbolj odvisna od tega, kako se počutijo v okolju – najbolj pomembna je šola in kvaliteta odnosov v šoli, saj je to njihova osnova za dožemanje novega okolja, ki je lahko polno sovraštva ali pa je sprejemajoče. In od tega je odvisno tudi njihovo obnašanje.«

Dodala je, da s svojimi dejanji lahko vplivamo na spremembe v mikrookolju, ki pa lahko postajajo vedno večje – ta energija se namreč vzajemno povečuje. Zato je tudi pomembno, da v vse faze in aktivnosti vključimo mlade, ki imajo vsi veliko potenciala, energije in volje. Poudarila je še, da tudi učitelji potrebujejo vero v obstoj dobrega in človečnosti, zato so takšna srečanja, kjer imajo možnost izmenjave izkušenj in mnenj, zelo pomembna, da vidijo, da se ne dogaja le slabo.

Z udeleženkami in udeleženci se v živo spet srečamo avgusta, marca pa smo pripravili še priročnik za opolnomočenje mladih glede ciljev trajnostnega razvoja in migracij, ki ga bodo sodelujoči učiteljice in pedagogi v prihodnjih mesecih testirali v svojih razredih, jeseni pa bo na voljo končna verzija. Brezplačna e-verzija je skupaj z ostalimi informacijami o projektu na voljo na sola.amnesty.si/STC.

Foto: Tanja Ristič

Dr. Anica Mikuš Kos, psihiatrinja, pediatrija, predsednica Slovenske filantropije, predvsem pa predana pomoči otrokom z vojnih območij, o vlogi pedagogin_j ov pri vključevanju tematik globalnega učenja v šolski vsakdan.

V projektu Start the Change smo združene različne mednarodne organizacije, poleg slovenske Amnesty tudi AI Češka, Slovaška, Italija in Poljska. Mladi med 15. in 24. letom in njihovi pedagogi oz. pedagoginje bodo tematike, povezane s cilji trajnostnega razvoja, spoznavali skozi različne aktivnosti, in sicer: nacionalna in mednarodna usposabljanja za učitelje, priročnik za globalno učenje, mednarodna poletna tabora za mlade v Italiji in Maroku, podpora mladinskim skupinam, ki bodo usvojeno znanje lahko uporabili lokalno z organizacijo svojih aktivnosti, in mednarodni filmski natečaj. Podrobnosti na sola.amnesty.si/STC.

Projekt Start the Change! financirata Evropska komisija in Ministrstvo RS za zunanje zadeve.

CSO-LA/2017/388-169:
a project co-financed by
the European Commission

MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE SLOVENIJE
SLOVENIA'S DEVELOPMENT
COOPERATION

MJANMAR

KAKO JE AMNESTY RAZKRILA ETNIČNO ČIŠČENJE?

V LE NEKAJ TEDNIH JE S POMOČJO TERENSKEGA RAZISKOVALNEGA DELA IN SATELITSKIH POSNETKOV AMNESTY RAZKRILA, KAR SO VOJSKA IN POLITIČNI VODJE MJANMARJA SKUŠALI PRIKRITI SVETU: UBOJE, POŽIGE IN NASILJE NAD MUSLIMANSKIMI ROHINGAMI, DA BI JIH PREGNALI IZ DRŽAVE.

Dvanajstletna Fatima je bila z družino doma, ko so prvič opazili ogenj in dim iz drugega dela vasi Chut Pyin. Ko so poskušali zbežati na varno, so nanje začeli streljati uniformirani moški in pred njenimi očmi ustrelili očeta in 10-letno sestro. Potem je naboj zadel še njo. »Padla sem, a me je sosed zgrabil in odnesel na varno,« je povedala direktorici za krizni odziv pri Amnesty International Tirani Hassan, ko se je z njo pogovarjala v Bangladešu. Šele tam so Fatimi po tednu bežanja oskrbeli rano na notranji strani desnega kolena.

Strelna rana Fatime ni bila prva, ki jo je Tirana Hassan videla. »Od 15 primerov strelnih ran in smrtnih žrtev, ki sem jih zabeležila v dnevni in pol po prihodu, so vsi razen ene osebe imeli rane po zgornjem delu telesa, torej na trupu in rokah, kar so težke ali celo usodne poškodbe. Ko so ostali tekle pomagati ranjenim, so napadli tudi njih,« je povedala. Znova in znova je slišala enake zgodbe preživelih: vojska, policija, včasih pa kar okoliški ljudje, ki jemljejo zakon v svoje roke, so obkolili vasi. Včasih so začeli z nekaj opozorilnimi streli v zrak, pogosto pa so enostavno vdrli v vasi in začeli vsepovprek streljati. Ko so vaščani v paniki zbežali, je vojska z bencinom ali raketami požgala njihove domove in celotne vasi.

Oblasti v Mjanmarju so medtem podajale čisto drugačno zgodbo: da je vojska le izvajala strogo usmerjeno operacijo proti oboroženim Rohingam v državi Rakhine in da so domove požigali pripadniki Rohing sami.

ZLOČINI, VIDNI Z NEBA

Medtem ko je več sto tisoč prebivalcev ljudstva Rohing bežalo v Bangladeš, so bili raziskovalci Amnesty soočeni z dvema težkima izzivoma: mjanmarske oblasti niso dovolile dostopa do kriznega območja, zaradi monsunskega obdobja pa je bila zvezna država Rakhine, od koder so ljudje bežali, skrita pod težkimi oblaki.

Christoph Koettl, takrat eden od tehnoloških raziskovalcev AI z več kot desetletnimi izkušnjami uporabe satelitskih posnetkov za dokumentiranje kršitev človekovih pravic, je zato začel zbirati podatke s pomočjo satelitov, ki nadzirajo okoljske spremembe. Dvakrat dnevno ti sateliti prepoznajo in beležijo velike požare po svetu. »Opazili smo, da so satelitski posnetki zabeležili številne požare na območju Rakhine. Ko smo pogledali podatke za pretekla tri leta, pa ni bilo dokumentiranega niti enega samega požara. To je kazalo, da se dogaja nekaj nenavadnega,« je povedal.

Po dveh tednih dodatnih raziskav s pomočjo satelitskih posnetkov so luknje v oblakih nad Rakhine končno omogočile prve jasne satelitske posnetke: »Bilo je prav šokantno. Analiza satelitskih posnetkov je pogosto zelo tehnična in težka. Ni vedno jasno, kaj vidiš. A to je bilo drugače. Z lastnimi očmi smo lahko takoj videli, da so bile do tal požgane

Foto: Andrew Stanbridge / Amnesty International

Štirinajstletnega Mohameda Ismaila zdravijo v bolnišnici Sadar v okrožju Cox's Bazaar v Bangladešu. Fotografija s 1. oktobra 2017. Povedal je, da so ga ustrelili mjanmarski vojaki, ki so obkrožili vas na severu države Rakhine kak mesec pred tem.

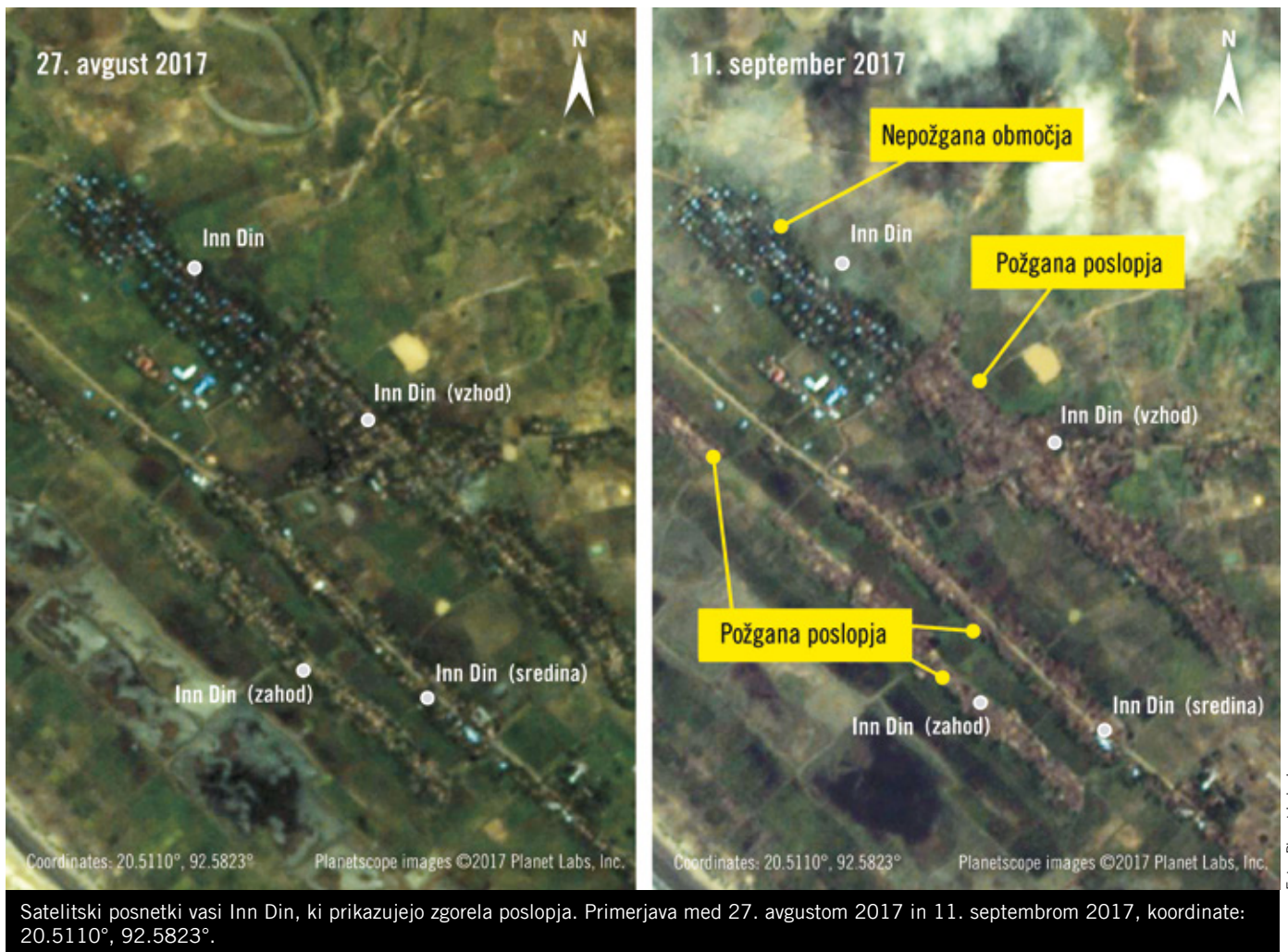

Foto: Planet Labs Inc

Satelitski posnetki vasi Inn Din, ki prikazujejo zgorela poslopja. Primerjava med 27. avgustom 2017 in 11. septembrom 2017, koordinate: 20.5110°, 92.5823°.

celotne vasi. Več fotografij, kot smo zbrali, bolj jasen je postal obseg. Take vrste delo opravljam že deset let, a še nikoli nisem videl česa tako jasno in v tako množičnem obsegu.«

S pomočjo pričanj preživelih, ki jih je Tirana Hassan zbirala v Bangladešu, je Christoph Koettl izvedel imena vasi ter preverjal satelitske posnetke in podatke požarov. »V takih razmerah, ko so informacije tako strogo nadzorovane, predstavljajo satelitski podatki neodvisen vir informacij. Točno vemo, kdaj so bile informacije pridobljene in kaj prikazujejo. Ugotovimo lahko časovni potek dogodkov in temu oblasti težko oporekajo ali nasprotujejo,« je pojasnil.

»Aung San Suu Kyi je 19. septembra trdila, da je vojska prenehala s svojimi operacijami. A takoj smo lahko videli, da to ni res. Skozi cel september smo lahko beležili, da se še naprej do tal požigajo vasi in domovi. Lahko smo dokazali, da trditve Aung San Suu Kyi niso resnične.« Koettl je v preteklosti uporabljal satelitske posnetke kot orodje za odkrivanje kršitev človekovih pravic tudi v drugih državah, na primer v Siriji, Nigeriji, Južnem Sudanu in Severni Koreji.

Od konca avgusta 2017 so se raziskovalne ekipe Amnesty pogovarjale z več kot 120 preživelimi ljudstva Rohing, s 30 zdravniki, predstavniki bangladeških oblasti in novinarji, ki delajo na tem območju. Angažirali so tudi neodvisne zdravstvene strokovnjake, da so si ogledali strelske rane in opekline preživelih. Zbrali so fotografije in posnetke vasi iz države Rakhine ter posnetke in podatke iz satelitov.

»Vse je kazalo v eno smer,« je dejala Tirana Hassan. »Sodeč po vztrajnem zanikanju so mjanmarske oblasti morda mislile, da jo bodo odnesle brez posledic za umore v množičnem obsegu. A moderna tehnologija je skupaj z rigoroznim raziskovanjem kršitev človekovih pravic obrnila jeziček na tehtnici proti njim.«

Povzeto po članski reviji Amnesty International Danske, kjer je bilo besedilo objavljeno konec novembra 2017. Avtor članka Bjarke Pedersen.

Avtor tega članka iz danske Amnesty je želel javnosti pojasniti, kako Amnesty raziskuje na terenu v oteženih okoliščinah in s pomočjo tehnologije.

Članek je nastal že jeseni lani, zato ne vključuje najnovjših podatkov. Žal se tudi v letu 2018 nadaljuje preganjanje Rohing v Mjanmarju. Februarja smo v Amnesty objavili novo poročilo, v katerem opozarjamo, da se nadaljuje etnično čiščenje rohinškega prebivalstva. Oblasti jim odrekajo hrano, med drugim jim je vojska onemogočala dostop do riževih polj, izvajajo sistematične kraje, ženske in dekleta so žrtve spolnega nasilja. Od avgusta 2017 je bilo prisiljenih zbežati 688.000 ljudi.

LETNO POROČILO 2017: RAZGALJENE POSLEDICE SOVRAŽNE RETORIKE

FEBRUARJA SMO OBJAVILI LETNO POROČILO O RAZMERAH V SVETU V 2017. VSEBUJE INFORMACIJE O 159 DRŽAVAH IN PREDSTAVLJA NAJBOLJ OBSEŽNO ANALIZO TRENUTNIH RAZMER NA PODROČJU ČLOVEKOVIH PRAVIC V SVETU.

Med temi 159 državami je tudi Slovenija; negativno je izpostavljeno ravnanje oblasti glede Romov, izbrisanih in beguncev, pozitivna pa je bila krepitev institucij za boj proti diskriminaciji.

Poročilo smo pospremili s svarilom, da svet razdvajajo grozljive posledice sovražne retorike, ki preti, da bo pripeljala do normalizacije množične diskriminacije marginaliziranih skupin. Končne posledice družbe, ki je spodbujena k sovraštvu, iskanju grešnih kozlov in strahu pred manjšinami, so se v drugi polovici leta 2017 razgalile v grozljivi vojaški akciji etničnega čiščenja Rohingya v Mjanmarju.

Naš generalni sekretar Salil Shetty je poudaril, da »sovraštvo in strah mečeta senco na svetovno dogajanje in le malo je vlad, ki se v teh težkih časih postavljajo za človekove pravice. Namesto tega voditelji, kot so al-Sisi, Duterte, Maduro, Putin, Trump in Xi, brezobzirno spodkopavajo pravice milijonov«.

K sreči obstaja upanje, da bomo ustavili drsenje proti represiji. Teга vzbujajo različna gibanja za družbeno pravičnost, katerim so se nekateri pridružili na novo, spet drugi imajo že dolgoletne izkušnje. Omenimo nekaj let staro gibanje Black Lives Matter in lansko #MeToo, katerega bliskovita razširjenost je razgalila pogostost spolnega nasilja nad ženskami v praktično vseh kotičkih sveta.

Več informacij, vključno s povezavo na celotno letno poročilo: www.amnesty.si/letno-porocilo-17.

Taner Kiliç s hčerkami in ženo.

TANER IZ TURŠKE AMNESTY ŠE VEDNO ZAPRT

NAŠ KOLEGA, PROSTOVOLJEC AMNESTY V TURČIJI, PO POKLICU PA ODVETNIK ZA ČLOVEKOVE PRAVICE, TANER KILIÇ ŽAL V TURČIJI OSTAJA ZAPRT.

O obračunavanju s civilno družbo v Turčiji, ki je lani doletelo tudi turško Amnesty, smo obširno poročali v naših zadnjih dveh revijah lanskega leta (v septembrski v glavnem članku, v novembrski pa na strani 20; če jih nimate, sta obe na voljo na spletu: www.amnesty.si/akcija). Na kratko ponovimo, da so junija v Turčiji aretirali predsednika turške Amnesty Tanerja Kiliça ter ga neosnovano obtožili članstva v teroristični organizaciji. Julija pa so aretirali še direktorico turške Amnesty Idil Eser skupaj s še devetimi drugimi zagovorniki človekovih pravic. Dva so takoj pogojno izpustili, preostale pa, prav tako pogojno, po enem od sojenj konec oktobra lani. Niso pa izpustili Tanerja!

Še več: z njim so se prav okrutno poigrali konec januarja letos, ko je sodišče po novem krogu sojenja odločilo, da ga je treba pogojno izpustiti. A žena in tri hčerke ter njegovi prijatelji so ga zaman čakali pred zaporom: še preden bi ga izpustili, so ga ponovno aretirali, sodišče pa si je po pritožbi tožilstva dan kasneje premislilo in potrdilo vnovičen pripor. Trenutno tako ostaja v pridržanju že več kot 300 dni. V Amnesty nadaljujemo prizadevanja za njegovo izpustitev, saj so obtožbe proti njemu povsem absurdne in neresnične. Gre za še enega od primerov krize pravosodnega sistema v Turčiji, ki uničuje življenja, ignorira očitne dokaze in se požvižga na pravico do poštenega sojenja.

Več informacij in podpis apela na www.amnesty.si/taner.

VENEZUELA: OZDRAVLJIVA ZDRAVSTVENA STANJA VPRAŠANJA ŽIVLJENJA IN SMRTI

V VENEZUELI PRIHAJA DO HUDIH KRŠITEV PRAVICE DO ZDRAVJA, PA TUDI VELIKIH TEŽAV PRI DOSTOPU DO HRANE IN DRUGIH OSNOVNIH STORITEV.

Življenja ljudi so zaradi tega v nevarnosti, številni so prisiljeni oditi po pomoč v sosednjo Kolumbijo. V Amnesty International smo sprožili digitalno platformo Emergency Exit, kjer so informacije o razmerah pa tudi možnost pošiljanja spletnega apela generalnemu sekretarju ZN Antoniu Guterresu in venezuelskemu predsedniku Nicolásu Maduri Morosu. Poziva se ju, naj takoj poskrbita za koordiniran mehanizem mednarodne pomoči, da bi se ljudem v državi zagotovilo dostop do osnovne in pravočasne zdravstvene oskrbe in prehrane.

Obupane nosečnice, ki želijo varen porod in zdrave novorojence, ter tisoči kroničnih bolnikov, ki bi potrebovali obravnavo v bolnišnicah ali zdravila, ne vedo, kaj bi naredili in so včasih prisiljeni oditi iz države. »Ljudje bežijo pred grozno situacijo, v kateri so se povsem ozdravljiva zdravstvena stanja spremenila v vprašanja življenja in smrti. Osnovne zdravstvene storitve so se zrušile, dobiti osnovna zdravila predstavlja nenehen napor, tako da tisočim ljudem ne ostane drugega, kot da si zdravstveno pomoč poiščejo v tujini,« je povedala Erika Guevara-Rosas, direktorica Amnesty za območje Amerik.

Lokalne organizacije za človekove pravice poročajo o od 80- do 90-odstotnem primanjkljaju zdravil in pripomočkov, polovica bolnišnic ne deluje, za polovico se je zmanjšalo število zdravstvenega osebja v javnih zavodih, ki nudijo 90 odstotkov zdravstvenih storitev. Venezuelska vlada prehransko in zdravstveno krizo zanika, zavrnila je ponujeno pomoč mednarodne skupnosti. Ob tem pa podatki kolumbijskega zdravstvenega ministrstva kažejo, da so v državi leta 2017 nudili nujno medicinsko obravnavo več kot 24.000 ljudem iz Venezuele. V kolumbijskih bolnišnicah v obmejnih mestih Maicao in Cúcuta so lani zdravili od dva do trikrat več venezuelskih bolnikov kot leto prej. Iz leta 2015 na 2016, za takrat obstajajo zadnje uradne informacije, se je maternalna umrljivost v Venezueli povečala za več kot 65 odstotkov, smrtnost novorojencev pa za več kot 30 odstotkov.

**Angleška verzija platforme Emergency Exit:
www.amnistiaonline.org/SalidadeEmergencia/#principal.
Obiščite jo in podpišite apel!**

MADŽARSKA: NAPADI NA CIVILNO DRUŽBO

MADŽARSKA VLADA JE 13. FEBRUARJA PARLAMENTU PREDLOŽILA SVEŽENJ PREDLOGOV TREH ZAKONOV, POGOVORNO IMENOVAN »STOP SOROŠ«.

Predlagana zakonodaja bi še dodatno omejila možnosti madžarske civilne družbe, da opravlja svoje delo, tako da bi od organizacij, ki »podpirajo migracije« zahtevala pridobitev nacionalnega varnostnega potrdila in državno dovoljenje za opravljanje najbolj osnovnih funkcij. Zakonodajni sveženj predstavlja najnovejši vladni poskus zatiranja legitimnega dela civilnodružbenih skupin na Madžarskem, ki si prizadevajo za zaščito človekovih pravic, zagotavljanje pravnih in socialnih

storitev ljudem v stiski ter javno izražajo nestrinjanje z vladno politiko. Tarča teh ukrepov je tudi madžarska Amnesty.

Vabimo vas k spremljanju naših družbenih omrežij, kjer vas bomo obveščali o nadaljnjih aktivnostih glede zakonov (ključnik je #LexNGO2018). Spomladi se namreč pričakujejo naslednji koraki madžarskih oblasti – s tem pa seveda tudi naši.

ANKETA: POVEJTE NAM SVOJE MNENJE O NAŠEM AKTIVIZMU

AMNESTY INTERNATIONAL JE GIBANJE LJUDI, KI SI PRIZADEVAJO ZA ČLOVEKOVE PRAVICE. NAŠA MOČ JE V VAS. VZEMITE SI, PROSIMO, PET MINUT IN ODGOVORITE NA NEKAJ VPRAŠANJ, VEZANIH NA AKTIVIZEM V AMNESTY SLOVENIJE.

Prosimo vas, da nam odgovore na spodnja vprašanja pošljete bodisi preko navadne pošte na naslov **Amnesty International Slovenije, Dunajska cesta 5, 1000 Ljubljana** ali preko e-pošte na **amnesty@amnesty.si** z naslovom *Anketa iz revije Akcija*. Vprašanj ni treba prepisovati, zadostovalo bo, če boste za vsak svoj odgovor pripisali številko vprašanja, h kateremu sodi. Če bi želeli še kaj dodati, nam to sporočite po e-pošti ali enostavno dodajte list.

Anketa je del postopka evalvacije strategije aktivizma v slovenski Amnesty, ki jo izvajamo v letu 2018.

Starost _____ let; član / podpornica Amnesty International Slovenije _____ let.

1. Ali ste aktivni v kakšni civilnodružbeni organizaciji? Se udeležujete oz. pripravljate njihove aktivnosti? V kakšnih aktivnostih sodelujete?

2. Se udeležujete javnih protestov?

DA / NE

3. Ali ste v zadnjih letih naredili kakšno aktivnost, ki smo vam jo predlagali v slovenski Amnesty (npr. podpisali apel ali peticijo, se udeležili kakšne akcije ali jo sami (so)organizirali)?

DA / NE

Če da, kaj ste naredili?

4. Ali ste dovolj obveščeni o aktivnostih v slovenski Amnesty, v katerih vas vabimo k sodelovanju?

DA / NE

Če ne, kako bi lahko to izboljšali?

5. Ali so informacije o akcijah, h katerim vas vabimo, podane dovolj razumljivo?

DA / NE

Če ne, kako bi lahko to izboljšali?

6. Kaj vam preprečuje, da se ne vključujete v predlagane aktivnosti ali se ne vključujete pogosteje?

- A) Nimam časa
- B) Aktivnosti se dogajajo predaleč od mojega doma
- C) Tema me ne zanima
- D) Ne razumem, kaj moram narediti
- E) Drugo:

7. Ali bi bili pripravljeni narediti kaj v svojem lokalnem okolju? Na primer, da bi se v lokalni knjižnici ali drugem (javnem) prostoru dogovorili, da se tam obesi naš plakat ali postavi miza z apeli, povabili prijatelje in mimoidoče k podpisu peticije, organizirali pogovor na temo človekovih pravic, razdelili letake ...

DA / NE

Če ste odgovorili z DA, nam, prosimo, zaupajte svoj kontakt:

8. Kje izveste za akcije slovenske Amnesty?

A) Na družbenih omrežjih; dopišite, na katerih:

- B) V elektronskem glasilu Emnesti
- C) V reviji Akcija
- D) V šoli ali na fakulteti
- E) Drugo:

9. Bi želeli kaj dodati?

Lepa hvala za vaše sodelovanje!

VAS JE ANKETA ZAMIKALA, DA SE NAM PRIDRUŽITE? NOČ KNJIGE 2018 TUDI V NAŠI PISARNI

24. aprila popoldne bo v naši pisarni na Dunajski 5 srečanje s prostovoljkami_c_i in člani_cami, ki ga bomo »začinili« s slikanicama Pomisli in Vsi se rodimo svobodni. Letos ju namreč priporočamo v branje na Noči knjige (sola.amnesty.si/noc-knjige-2018), kjer bo vsaj 28 šol svetovni dan knjige preživel ob prebiranju besedila legendarne Lennonove pesmi Imagine (Pomisli) in z ilustracijami opremljenih členov Splošne deklaracije človekovih pravic.

Pripravili bomo tudi kratek uvod za nove prostovoljce in prostovoljke, skupaj pa bomo kovali tudi ideje o prihodnjih prostovoljskih akcijah – prva bo že v začetku maja na Poti ob žici. Če vas zanima udeležba, nam pišite na amnesty@amnesty.si.

Slikanica Vsi se rodimo svobodni skozi simpatične ilustracije različnih avtorjev prikazuje člene Splošne deklaracije človekovih pravic. Avtorica spodnje ilustracije je Polly Dunbar.

PISALI SMO ZA PRAVICE ...

JANUARJA SMO PREŠTEVALI IN RAZVRŠČALI APELE, PETICIJE IN SOLIDARNOSTNA SPOROČILA, NAPISANA NA PIŠEM ZA PRAVICE 2017. NAŠTELI SMO JIH VEČ KOT 16.000 IN JIH POSLALI KONČNIM PREJEMNIKOM. IN V 2018 SMO SE ŽE RAZVESELILI TUDI DOBRIH NOVIC!

Tudi konec 2017 s(m)o številni po vsem svetu zavihteli pisala, pograbili računalniške miške, vzeli v roke pametne telefone in tablice ter pisali apele, podpisovali (spletne) peticije in ustvarjali solidarnostna sporočila za 10 primerov (posameznikov in skupin), za katere smo pisali na Pišem za pravice. Sodelovalo je tudi 58 osnovnih in srednjih šol ter dijaških domov, v Sloveniji je bilo skupaj zbranih 16.278 podpisov, po vsem svetu pa več kot pet milijonov. Konec januarja smo jih poslali končnim prejemnikom – apele in peticije odgovornim za kršitve človekovih pravic, solidarnostna sporočila pa žrtvam teh kršitev. Zdaj nestrpno čakamo, da pozivi prinesejo tudi spremembe, Clovisu, Hanan, Sakrisu, Shackelii in ostalim (vse primere smo predstavili v prejšnji številki, najdete jih tudi na www.amnesty.si/pisem-za-pravice-2017) pa bodo do takrat v uteho prijazne besede podpore, čudovite risbe, origamiji in ostale stvaritve.

V letošnjem letu smo se že razveselili dobrih novic! Aktivista **Mahadina iz Čada**, ki je zaprt zgolj zaradi objave na Facebooku, v kateri je bil kritičen do vlade, so 21. februarja **premestili** v zapor Amsine v Ndjameni. Zdaj ima dostop do zdravniške oskrbe, ki jo potrebuje, ker je bližje doma, pa so ga lahko obiskali družina in otroci. Amnesty International in vsem, ki ste pisali zanj, sporoča: »Končno so me premestili v zapor v Ndjameni. Hvaležen sem vsem vam. Cenim vas, rad vas imam, spoštujem vas. ,Thumbs up‘ za človečnost.«

Februarja je prišla tudi fantastična novica iz Salvadorja: **izpustili so Teodoro del Carmen Vásquez**, ki je bila zaprta 10 let, potem ko je rodila mrtvorojenega otroka. To mora biti tudi korak v smeri odprave popolne prepovedi splava v Salvadorju. Teodora je leta 2007 utrpela z nosečnostjo povezane zaplete, zaradi česar je bil njen otrok mrtvorojen. A obtožili so jo umora in obsodili na 30 let zopora. Zanj smo pisali na Pišem za pravice 2015.

Ti dobri novici sta ponovni dokaz, da vaše besede in pisma imajo moč, četudi rezultati (žal) niso vidni takoj. V to vedno bolj verjamejo tudi številni mladi, ki v svojih šolah že več let sodelujejo v Pišem za pravice. Nadvse smo veseli povratnih informacij učiteljc in učiteljev, ki pravijo, da jih mladi pogosto že jeseni sprašujejo, ali bodo spet lahko pisali apele. Mi se bomo še naprej trudili, da jim pripravimo uporabna gradiva in da jim bomo lahko čim večkrat poročali o pozitivnih spremembah, ki so jih prinesla njihova pisma.

Za dobre novice spremljajte www.amnesty.si/dobre-novice, utrinke s šol pa najdete na sola.amnesty.si/pisem.

(A. Č.)

Na zemljevidu so označeni kraji, kjer so na šolah pisali za pravice. Utrinke s šol, objave iz lokalnih medijev in povratne informacije sodelujočih učiteljev in učiteljic najdete na sola.amnesty.si/pisem.

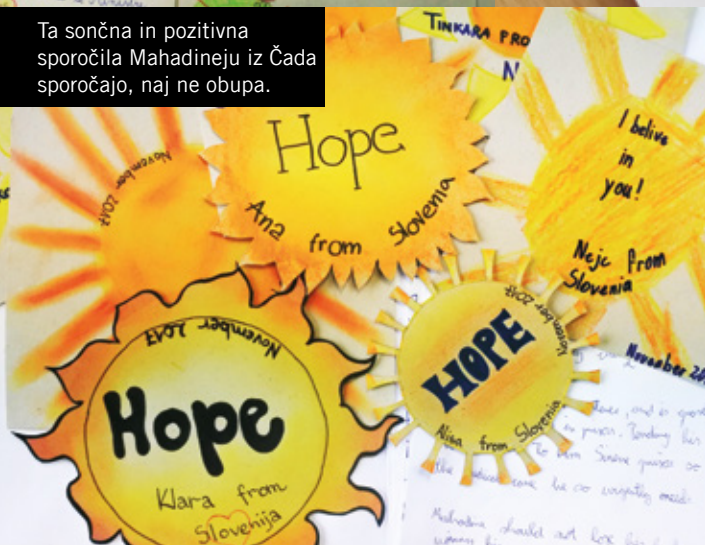
Foto: E. Romero

Teodora Vasquez je po izhodu iz zapora najprej objela svojo družino in prijatelje – 15. februarja smo se skupaj z njo veselili pred ženskim zaporom v Ilopangu v Salvadorju.

Najmlajši so oblasti na Madagaskarju k zaščiti deževnega gozda pozvali tudi z risbami.

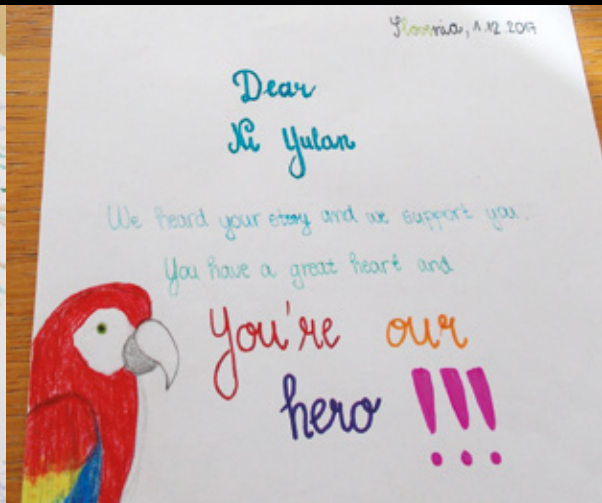
Ta sončna in pozitivna sporočila Mahadineju iz Čada sporočajo, naj ne obupa.

Apel, napisan na OŠ Lesično – mladi dobijo tudi smernice, kako napisati učinkovit apel, ki naj bo vljuden in spoštljiv, hkrati pa naj odločno izraža nestrinjanje s kršitvami in zahtevo po spremembi.

Eno od številnih solidarnostnih sporočil za kitajsko aktivistko za pravico do bivališča Ni Yulan, ki je zaradi svojih prizadevanj sama ostala brez strehe nad glavo. Rada ima ptice, zato smo mlade prosili, naj ji narišejo ali zgibajo ptice. Tole je nastalo na OŠ Idrija.

Gimnazija Ptuj že tradicionalno sodeluje na Pišem za pravice. Aktivnost vključujejo tudi v delo z računalniki.

VABLJENI NA ZBOR ČLANOV AMNESTY INTERNATIONAL SLOVENIJE 2018!

PRIDRUŽITE SE NAM V SREDO, 23. MAJA, V LJUBLJANI V PROSTORIH ČETRTE SKUPNOSTI TRNOVO (DEVINSKA ULICA 1B).

OKVIRNI DNEVNI RED

16.30–16.45 prihod in registracija

16.45–17.10 otvoritev zбора članov

17.10–19.45 finančno in vsebinsko poročilo za 2017*, volitve organov, finančni in vsebinski načrt za 2018 ter spremembe statuta Amnesty International Slovenije

19.45–20.00 zaključek zбора članov

*Letno poročilo 2017, ki bo predstavljeno na zboru članov, najdete v sredini te revije.

VOLITVE

Organi našega društva so: izvršni odbor, nadzorni odbor in disciplinska komisija (več si lahko preberete na spletni strani www.amnesty.si pod zavihkom O nas).

Kako se lahko potegujete za mesto v organih AIS? Člane in članice AIS, ki bi želeli kandidirati za petčlanski izvršni odbor AI Slovenije (IO AIS), za mesto v nadzornem odboru ali disciplinski komisiji, prosimo, da pošljete svoje nominacije sedanjemu IO AIS do pet dni pred volitvami, torej do 19. maja 2018.

Članstvo v organih je prostovoljno in torej neplačano. Pričakuje se zavzetost, odgovornost in aktivno sodelovanje. **Nominacije s kratkim življenjepisom in izjavo** pošljite na e-naslov izvršni-odbor@amnesty.si ali po pošti na Amnesty International Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana (s pripisom Za izvršni odbor – kandidatura).

KDO LAHKO VOLI?

Na zboru članov imajo pravico glasovanja posamezni člani in članice. Glasujete lahko tisti, ki ste poravnali članarino za preteklo leto, in novi člani, ki ste se v tekočem letu včlanili do enega meseca pred zasedanjem zбора članov.

GRADIVA bodo na voljo na www.amnesty.si/zbor-clanov2018 od 23. aprila 2018.

IMATE KAKŠNA VPRAŠANJA GLEDE KANDIDATURE ALI ZBORA ČLANOV? Pokličite nas na 01 426 93 77 ali nam pišite na amnesty@amnesty.si.

POMEMBNO – PRIJAVA NA ZBOR ČLANOV:

Prosimo vas, da se na zbor članov **prijavite s spodnjo prijavnico**. Pošljite nam jo do 10. maja 2018.

PRIJAVNICA NA ZBOR ČLANOV PRIJAVE DO 10. MAJA 2018

Ime in priimek:

Naslov:

Telefon:

E-naslov:

Gradiva mi pošljite samo v elektronski obliki.

Prijavnico pošljite v pisarno Amnesty International na Dunajska 5, 1000 Ljubljana. Lahko se prijavite tudi preko e-pošte amnesty@amnesty.si (vključite vse zgornje podatke in sporočilo naslovite s *Prijava na zbor članov*).

SUPERJUNAKINJE NE OBSTAJAJO.

(SUPERJUNAKI TUDI NE.)
TI PA LAHKO REŠUJEŠ SVET.
PRIDRUŽI SE NAM.

AMNESTY
INTERNATIONAL

